

Aytaç, B., Tan, M. K., Gök, Z., Can, Ü. K. (2020). Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri* Kitap İncelemesi. Doi: <https://doi.org/10.31811/ojomus.708189> . *ONLINE JOURNAL OF MUSIC SCIENCES*, 5 (1), 83-96. Kitap İncelemesi

Geliş Tarihi. 23/03/2020

Kabul Tarihi. 29/06/2020

“ORFF-SCHULWERK ELEMENTER MÜZİK VE HAREKET PEDAGOJİSİNİN TEMELLERİ” KİTAP İNCELEMESİ

Bahanur Aytaç*, Meryem KARAAĞAÇ TAN**, Zeynep GÖK***, Ümit Kubilay
CAN****

Giriş

Emine Yaprak Kotzian tarafından yazılan Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisinin Temelleri isimli kitap 2018 yılı haziran ayında Shott Verlag tarafından Almanca ve İngilizce olarak, aralık ayında da Pan Yayıncılık tarafından Türkçe olarak yayımlanmıştır.

Bu çalışma, Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisinin Temelleri isimli kitabı incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla çalışmada, kitap içeriğinin tanıtımı ile sonuç ve değerlendirme olarak iki bölüme yer verilmiştir. Çalışmada, kitabın içeriğinde yer alan bölümler sırasıyla tanıtılmıştır. Aynı zamanda sonuç ve değerlendirme bölümünde kitabın hedef kitesinden kullanılan kaynaklara kadar çalışmanın genel hatları ile incelenmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın değerlendirilmesinde, kitabın yazarının konuya yaklaşımı, çalışmanın amacına ne yönde ulaştığı, alana ne yönde katkıda bulunduğu ve kaynakların kullanımı gibi çeşitli esaslara yer verilmiştir.

---

* Müzik Öğretmeni, bahanurakblt@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3372-8482>

** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Performans Anasanat Dalı Yüksek lisans öğrencisi, meryemkaraagactan@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9963-4534>

*** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Performans Anasanat Dalı Yüksek lisans öğrencisi, zeynep.gok123@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1402-7269>

**** Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik bölümü, kubican_gitar@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9197-2240>

Emine Yaprak Kotzian

1976 yılı Antakya doğumlu olan Emine Yaprak Kotzian, müzik eğitimine ilk olarak 1998-2000 yılları arasında Prof. Dr. Yıldız DAĞDELEN'den şan eğitimi olarak başlamıştır. 2000-2005 yılları arasında İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Duyusal Tasarım Programı Müzikoloji bölümünden mezun olmuştur. 2003-2005 yılları arasında Borusan Kültür ve Sanat'ta görev yapmıştır. 2005-2008 yılları arasında Salzburg'da Mozarteum Üniversitesi Orff Enstitüsü Elementer Müzik ve Hareket Pedagojisi alanında müzik ve dans pedagojisi yüksek lisans eğitimi almış, "Türkiye'de Orff-Schulwerk: Tarih ve Çağdaş Gelişim" adlı yüksek lisans tezi ile mezun olmuştur. 2008-2010 yılları arasında Mozarteum Üniversitesi Orff Enstitüsünde "Ebeveyn Çocuk Grubu" adlı dersi yönetmiştir.

2009-2012 yılları arasında Avusturya Orff-Schulwerk Gesellschaft'in başkan yardımcılığını yapmıştır. 2013 yılında Almanya'nın önemli müzik yayıncılarından Schott Verlag tarafından *Musik voraus – Musik und Tanz für Kinder: Unterrichtswerk für Kinder von 6 bis 8 Jahren* adlı eserin yazarları arasında yer almıştır.

Yazar halen, Hochschule für Musik Nürnberg'te Elementare musikpädagogik bölümünde öğretim üyeliği yapmaktadır.

Kitap İçeriğinin Genel Görünümü

Bu kitapta, besteci ve müzik eğitimci Carl Orff'un fikir babalığını yaptığı, Orff-Schulwerk yaklaşımı ya da diğer adıyla elementer müzik ve hareket pedagojisini konu almaktadır. Orff-Schulwerk yaklaşımının derinlemesine incelendiği çalışmada, Carl Orff'un hayatı ve bu fikre nasıl ulaştığı, elementer müzik ve hareket pedagojisinin temellerinin nasıl atıldığı, bugünü ve geleceği konuları irdelenmiştir. Yazar kitabın içeriğinde, Elementer Müzik, Başlangıç Noktası ve Temel Fikirler, Gunther-Schule, Orff Schulwerk Yayınları, Elementer müziğin Aktarımı-Pedagojik Prensipler, Elementer Müziğin Aktarımı-Öğretim İlkeleri, Orff-Schulwerk'in Bugünü ve Geleceği konularını kapsayan yedi ana başlık ve bu konular bağlamında çeşitli alt başlıklara yer vermiştir. Yazar kitabın ilk üç

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

bölümünde, Carl Orff'un yaşamından kesitler, bu fikrin ortaya çıkmasında kimlerin yer aldığı ve Orff-Schulwerk yaklaşımının temellerinin nasıl atıldığını işlemiştir. Ayrıca yazar bu süreçte yaşanan gelişmeleri yer verirken tarihsel olayları kronolojik bir üslupta sunmuştur. Dördüncü bölümde Orff-Schulwerk fikrinin yazılması ve süreçte gelişen kaynakların neler olduğuna yer verilmiştir. Beşinci ve altıncı bölümlerde Elementer müziğin pedagojik prensiplerinin ve öğretim ilkelerinin neler olduğuna yer verilerek bunların eğitim sürecine nasıl aktarılacağı örneklerle sunulmuştur. Yedinci bölümde Orff-Schulwerk yaklaşımının güncel durumu ve bundan sonra neler yapılacağı konusunda yordamalara yer verilmiştir.

Bölüm 1: Elementer Müzik

Kotzian kitabın birinci bölümde, “Elementer Müzik” başlığı altında müzikte elementer kavramının hangi önemde ele alınması gerektiğine değinmiştir. Ancak kavramsal olarak açıklayıcılığına derinlemesine yer verilmese de antropolojik bağlamda ele alınan elementer müziğin, belli bir zaman zarfında ele alındığında işleniş sağladığı, amaçlanan sonuca varılacağı anlaşılmaktadır. Yazarın “Başlangıç Noktası Olarak ‘Primitif’ Müzik” bağlamında Primitif (İlkel) halk sanatları olarak nitelendirilen kavramın ne olduğundan çok 20. yy’ın başlarından itibaren nasıl geliştiğine dair bir aktarım sunmuştur. Zamanın etnoloji ve etnomüzikoloji kültür yapılarının, evrim teorisine dayanan ve Avrupa kültürü merkezli ele alındığını, batı müziğinin armoni anlayışı ve yaklaşımıyla karşılaştırmalar sunulmuştur. Karşılaştırmalı müzikolojinin en önemli temsilcilerinden biri olan Curt Sachs’ın primitif olgudaki kaynakların özellikle hareket ve dans geleneklerinin günümüze ulaşmasını ve modern haliyle yaşadığımız sürecin başlangıcı olarak gördüğünü belirtmiştir. Beden perküsyonunun en erken kültürlerin örneklerinden biri olarak varsayıldığına değinilerek, perküsyon çalgıları ahşap, kemik ve taş yerine meral malzemelerin işlenmesinde ilerlemeleri evrimci bakış açısından sahip bir sınıflama oluşturduğunu öne sürmüştür.

“Carl Orff’un ‘Primitif Müzik Yaklaşımı” içeriğinde, Orff’un Sachs ile yaptığı konuşmalar neticesinde, Orff’un müzik eğitimi konsepti Sachs’ın primitif insan ve uygar insan tanımlaması üzerine kurduğunu ve varlık olma durumuna geri dönüş olarak nitelendirilen bir olgu olarak Orff’un “primitif” müziği ele aldığı anlaşılmaktadır. Her insanın özünde taşıdığı fakat henüz bilincinde olmadığı; bedende, hareket alanı olan her yerde, dansla ilişkili bulunan, doğal ve kendiliğinden içsel yolculuk yoluyla elde edilen bir uyarılma olarak yaklaşıldığı görülmektedir. Orff’un Der Mond gibi sahne eserlerinin uygarlığa geçmemiş ilkel halkların müziklerine benzetildiği belirtilmiş, eleştiri ve yaklaşımların gittikçe olumsuz izler bırakması ve tehlike arz etmesi haliyle Primitif terim yerine elementer kavramını içeren kelime ile çalışmalarını nitelendirmesi Orff’un bugünkü halini yani uyumlu ve bütüncül bir yaklaşımla hareket etmeyi amaçladığı anlaşılmaktadır.

Yazar “Birbirinden Ayrılmaz Bir Bütün Olarak Müzik ve Hareket” başlığı içerisinde Carl Orff’u, müziği ve hareketi insanın kendini ifade etmesinin başlıca formlarından biri olarak görmüş, ayrıca orkestra şefliği alıştırmalarıyla müzikal elementleri ve yapıları bedeninin serbest hareketleri ile ilişkilendirmeye çalışmış olduğu belirtilmiştir.

“Müzikal İfade Aracı Olarak Konuşma” başlığında yazar, tarihin erken dönemlerindeki birçok yüksek kültürde de olduğu gibi pek çok kültürde bulabildiğimiz müzik, hareket, dans ve konuşma arasındaki ilişki Antik Yunan’da “musike” fikri melodi, şiir ve dansın birliğinden ortaya çıktığı belirtmiştir. Antik Yunan müziği uzmanı ve 1935’ten itibaren Orff’un arkadaşı olan Thrasybulos Georgiades, batı müziğindeki kalıpsal ifadelerden ziyade Antik Yunan’da mısraların biçimlendirdiği bir ritmik yapının bedensel hareketlerde görünmeye başladığını aktarmaktadır. Bu birlik durumu 4. yüzyıldaki Helenistik çağda ayrıştırılmış ve musike fikri ortadan kaybolduğu belirtilmiştir. Kotzian’ın bu konuya paralel devam eden “Birleştirici Element Olarak Ritim” başlığı içeriğinde, ritimsiz hiçbir melodi yoktur, ancak melodisiz ritim mümkündür ifadesi ile Orff ritmin aynı zamanda insanlığın varoluşuna ait temel bir element olmasından yola çıkarak bu yaklaşımı savunduğu anlaşılmakta olduğu görülmektedir.

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

Kotzian, “Elementer Müziğin Kültürlerarası Yapıtışı Prensibi” başlığı içeriğinde, Antik çağlarda Platon ve Augustinus tarafından müziğin düzen ve hareket olarak ifade edilmiş olduğu, Orff’un da bu görüşe katılarak ritmi belirli bir süre içindeki hareket düzeni olarak tanımlamış olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple birbirinden farklı kültürlerin elementer müzik ile olan benzerlikleri sayesinde Orff’un uluslararası yayılımı ve kültürlerarası kabulü açısından önemli bir nokta olduğu görülmektedir.

Bölüm 2: Başlangıç Olarak Temel Fikirler

Kotzian bu bölümde 19. yy sonlarından 20. yy ilk çeyreğine kadar Reform pedagojisinin var olan otoriter eğitim sistemine karşı bir hareket olarak çıkmasından bahsetmektedir. Eğitim üzerine yeni düşünceler ve sorunlar ortaya konulmasıyla ders içeriklerinin, hedeflerinin incelenip değişmesinden, insanlığın bütünlüğüne vurgu yapan temel düşünce ve teoriler “Tek bir insan, bu muazzam teknoloji dünyasında daha derin bir ‘varlık’ olmayı nasıl koruyabilir?” sorusu altında toplandığı aktarılmaktadır. Bu konuya paralel olarak devam eden Kotzian, “Reform Pedagojisi” başlığı içeriğinde, ilerici eğitim hareketinin temellerinin 19.yy’da atılmasıyla ve Johann Heinrich Pestalozzi’nin fikirleri ve uygulamalarından hareketle Elementer Eğitim fikrini ve bu fikri kafa, kalp ve el olarak tanımlamış olduğunu aktarmıştır. Pestalozzi’nin, Rousseau’nun 1762’de yayımlanan Emile ya da Eğitim Üzerinde adlı didaktik romanında ortaya konan teorilere benzediğini aktarmıştır. Yazar, Friedrich Wilhelm August Fröbel’in yaklaşımından bahsederek, çocukların eğitimi için gereken önemli faktörlerin öz-aktivite ve irade olduğuna değinmiş, özellikle konuşma kavramını iç ve dış dünyayla ilişkilendiren yaklaşımı önemsiyor olduğu ve bu yönüyle Almanya’daki modern eğitimin ve anaokulu kavramının temelini attığını aktarmıştır. Öz-aktivite ve çocuk odaklı eğitim fikri İsviçreli yazar ve pedagog Ellen Key ile bir adım daha ileri götürülmüş olduğu belirtilmiş, İtalya’da ilk kadın psikiyatrist olan Maria Montessori çocuk gelişimi üzerine yeni bir perspektif kazandırmış olduğundan bahsederek bütünsel bir değerlendirme ortamı sunmuştur. Reform Pedagojisinin devamında içsel dürtülerinden kaynaklı yaratıcılığın genel insanlığın prototipi

olarak ideoloji ortaya çıkmış olduğundan bahseden Kotzian, Öz-aktivite için çocukların desteklenmesi gerektiğinin genel bir yaklaşım haline geldiğini, algılatmaktadır. Bu konuda özellikle Hartlaub'a göre oyun ve öz-aktivite, çocukların dışavurumlarının içindeki sanatçıyı geliştirmesinde en doğal ve temel unsur olduğunu vurgulamış olduğu görülmektedir.

Yazar'ın aktarımına göre, Carl Orff'un ve Reform Pedagojisinin çıkış noktalarının aynı olmadığı anlaşılmaktadır. Gençlik Müzik Hareketinin, yenileşmenin, Alman halkının yeni bir topluluk kültürü geliştirme idealinden doğan zihinsel, ruhsal ve bedensel dönüşümü amaçladığını belirtilmiştir.

Kotzian'ın "Mary Wigman: Müzik ve Dansın Karşılıklı Etkileşimi" başlığı içeriğinde, yeni hareket sanatına, modern dansa ve tiyatroya önemli etkiler yapmış bir enstitü olan Bildung anstalt für Musik und Rhythmus, bugünkü ismi Festspielhaus Hellerau adlı enstitüden mezun olan birçok önemli isimlerden bahseder. Müziğin ritminden bağımsız olarak bedeninin kendine ait bir ritme sahip olduğunu düşünüyor olması, Dalcroze'un ritmik jimnastik metodu, nota değerleri bedeninin kendisinden daha çok dikkate alması ve bireysel yaratıcılığa yer vermemesi nedeniyle fikirlerin ters düşmesine sebebiyet vermiş olduğu anlaşılmaktadır. Yazar, ayrıca folklorik olarak belli karakterlere sahip müziklerin melodik yapıları, standart süsleme teknikleri ile bezenmiş ostinato motifine dayanıyor olduğunu belirtmiştir. Perküsif müziğin Orff'un müzik pedagojisinde ilgili düşüncelerinde paralel gittiği ve bu alanda yeni etkiler yarattığı belirtilmiştir.

Kotzian, "Curt Sachs: "Başlangıçta Davul Vardı" başlığı içerisinde ele aldığı Orff'un, yaptığı Monteverdi aranjmanları için Sachs ile görüştüğünde müzik ve dansın antropolojik yönünden, dünyanın her yerindeki farklı müzik kültürlerine ait çalgı çeşitliliğine dikkat çekmiş olduğunu belirtmiştir. Sachs'ın müzik etnolojisi ve antropolojisiyle ilgili fikirlerinde Orff'a ilham olan cümlesi şuydu: "Başlangıçta davul vardı." Sachs'ın bu yorumu ile Orff, Hareket ve Dans için rejenere etme görevini başlangıç noktası olarak görmektedir.

Bölüm 3: Günther-Schule

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

Kotzian, kitabın bu bölümünde “Günther-Schule” olarak bilinen kurumun, birinci dünya savaşı sonrasında Alman monarşisinin çöküşüyle sanat ve eğitim alanındaki araştırmalarının, denemelerinin radikal bir biçimde artması ve bastırılmış olan iç ve dış sınırlandırmaların özgürleşme fikri etrafında şekillenip bir bilinç haline geldiğini aktarmaktadır. Isadora Duncan’dan Mary Wigman’a kadar olan sürecin bedensel duyumsamayı uyandırmak ve beden aracılığıyla sanatsal ifadeye ulaşmak adına bütün denemelerin yeni gruplaşmaların oluşmasına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum sebebiyle ritme ve dansa dair hareketlerin farklı yönlerde fikir ayrışması söz konusu olmuştur. Bu sebeple fikir birliğinde değil, Dalcroze’a sempati duyanlar ile kendi yaklaşımını temel alan Laban, Mansendieck ve Wigman’a bağlı hareket edenlerin varlığı söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Günter için bu durum ise aynı yaklaşımı sergileyen taraflar olarak görülmekte olduğu anlaşılmaktadır.

Yazar, “Ana Fikir ve Kuruluş” içeriği kapsamında 1923 yılında Günther’in Carl Orff’u tanımasıyla başlayan iş birlikteliği, Günther’in hayali olan okulu Orff ile paylaşması üzerine fikirleri doğrultusunda önemli şekli aldığını aktarmaktadır. Orff metodunun, başlangıçta piyano ile sahip olduğu geniş tını imkânları nedeniyle doğaçlama dersleri için ideal bir araç görülmesine rağmen sonrasında doğaçlamayı geliştiren çalgıların ön plana geçtiği bir dönüşüme girdiği anlaşılmaktadır. Kurumda yetişmiş olan ve Orff metoduna katkı yaptığı anlaşılan isimler, 1925 yılında Maja Lex ve 1926’da Gunild Keetman öğrenci olarak Günther-Schule’ye gelmiş olup dans ve müziğe yeni profil kazandırmışlardır. Bu süreç içerisinde elementer işleyişin gelişim sağladığı ve bu ikilinin çalışmalarının kazandırdığı en önemli detaylardan biri de Keetman’ın besteciliğinin gelişmiş olduğudur.

Kotzian, “Beden Perküsyonu ve Orff Çalgıları” bölümü içerisinde Hareket ve Dans yoluyla şekillenen Orff eğitiminin, öğrencilerin müziği bedenlerinde keşfetmeye ve beden perküsyonunun özellikle bu gelişim süreciyle birlikte şekillenmeye başlamış olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle blok flüt yerine ksilofonu

adapte etme fikriyle başlayan sürecin birçok deneme sonrası Afrika Ksilofonunu keşfetmeleriyle yeniden bir ksilofonun üretilmesinde gidildiği anlaşılmaktadır.

Yazar, “Kapanış ve Yeni Başlangıç” başlığı içerisinde Günther-Schule'nin 1936'da Münih'e taşınarak okul koşullarını iyileştirmeye gitmiş olduğu ve 1936 Berlin Olimpiyat Müdürü Prof. Carl Diem'in teklifi üzerine olimpiyatların açılış müziğini yapmış olduğuna değinilmiştir. Orff ve Keetman iş birliğiyle ortaya çıkan besteler Günther-Schule orkestrası tarafından çalınmış ve bu çalışmanın Orff-Schulwerk'in devam ettirilmesinde büyük öneme sahip olduğu belirtilmiştir. Günther-Schule ikinci dünya savaşına kadar performanslarını sürdürmüş, dış koşulların güç duruma gelmesiyle beraber çalışma özelliklerinin yitirmeye başladığı anlaşılmaktadır. 1944 yılına kadar baskıya karşılık Günther-Schule varlığını devam etmiş olduğu ancak Nazi bölge komutanlığının okul binasına el koymasıyla okul yakılmış; arşiv, kütüphane, fotoğraflar, eğitim materyalleri gibi birçok önemli kaynaklar yok edilmiş olduğu belirtilmiştir. 1948'de Nazi rejiminin çöküşüyle Orff, Bavyera Radyosunda görev yapan Dr. Walter Panofsky'nin telefonu üzerine Berlin Olimpiyat Oyunlarının açılış törenine ait olan bir kayıt vesilesiyle teklif alan Orff, bu teklifin ulaşmasıyla yapılan bestelerin Orff eğitiminin çocuklar üzerinde uyarlanmasına giden bir çalışmaya girişmiş olduğu anlaşılmaktadır. Carl Orff'a yeni bir farkındalık kazandırmış ve uygulama Bavyera Radyosundan Orff-Schulwerk programları olarak yayınlanmasına kadar giden bir gelişmeye varmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Bölüm 4: Orff-Schulwerk Yayınları

Bu bölümde yazar, Orff-Schulwerk yayınları adı altında bir yazın oluşturmaktadır ve dört alt başlık ekleyerek bu bölümü tamamlamıştır. Kotzian, bu bölümde geçmişten günümüze yapılmış bütün yayınları ele almaktadır. Orff-Schulwerk'in ortaya çıktığı ilk zamanlarda sıkça yapılan deneysel çalışmalar ve workshoplar yapılmıştır. Yine bu bölümde yayınevi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Kısa bir zaman içerisinde Orff ve asistanları ilk Orff-Schulwerk yayınlarını “Orff-Schulwerk- Elementer Müzik Araştırmaları” başlığı altında 1932-1935 yılları arasında yayımlamış, bu başlık altında 21 kitap oluşturduğu belirtilmiştir.

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

Yayımlanan bütün kitaplar çocukların yaratıcılığının geliştirilmesi ve doğaçlamaya zemin hazırlaması amacıyla kaleme alınmış, bu doğrultuda okullarda ilgi görmeye başlamış ve çocukların ilgisini çekmiş olduğu anlaşılmaktadır. Orff-Schulwerk'in temel fikri ulusal, sosyal ve dilsel özelliklerden bağımsız bir şekilde ortak bir dil oluşturabilmesine değinilmiştir. Ayrıca bu kitaplar çevrilip pek çok ülkenin faydalanması sağlandığı, çeşitli konferanslar düzenlendiği ve kitapların tanıtımı yapıldığı belirtilmiştir. Bu tema ve fikir doğrultusunda yazarın bu bölümde, yapılan konferansları ve yayımlanan kitapları geniş bir yelpazede incelemeye almış olduğu görülmektedir.

Bölüm 5: Elementer Müziğin Aktarımı – Pedagojik Prensipler

Beşinci bölüm olan “Elementer Müziğin Aktarımı ve Pedagojik Prensipler”de yazar yedi alt başlıkla bölümü detaylı bir şekilde incelemeye almış olup ele alınan ilk konunun yaratıcılık ve oyun olduğu anlaşılmaktadır. Kotzian, yaratıcılığı hazırlık aşamasıyla başlayıp doğrulama ve detaylandırma aşamasıyla son bulan dört aşamalı bir süreç olarak aktarmıştır. Bu bölüme göre yaratıcılık; deneme, alıştırma ve doğaçlama süreçleriyle ilerlediği anlaşılmaktadır.

Yazar, oyun kavramını ise çocuklar gözünden şöyle ifade etmiştir: Çocuklar oyun kavramını kendi kişisel yaşantılarıyla birleştirirler ve günlük hayatta yaşadıkları durumları oyunlarda kullanırlar. Böylece başkalarının yardımı olmadan yaşadıkları durumları kendi kontrolleri dâhilinde çözüme ulaştırabilirler. Orff-Schulwerk için önemli bir başka boyut da harekettir. Bunu için de yaratıcılık ve oyuna, hareket ve bedensellik de eklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Yazar, hareketin çocuklar için varoluşlarını, kişiliklerini ve duygularını ifade etmenin en doğal yolu olduğunu savunmaktadır. Tam bu noktada Orff-Schulwerk'in, bu doğal dürtüden yola çıkarak çocukların pedagojik destekle sanatsal ve estetik açıdan çok yönlü bir biçimde kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağladığı görülmektedir. Yazar bedenimizi kullanabileceğimiz en temel enstrüman olarak nitelendirmektedir çünkü Orff-Schulwerk'in müzikal bir anlatımla, içteki devinimin ortaya çıkmasına olanak sağladığı anlaşılmaktadır. Ayakları yere vurmak, parmak şaklatmak bunlar müzikle ve hareketle birleştiği takdirde beden

perküsyonunu ortaya çıkarmaktadır. Özetle yazar bu bölümde pedagojik prensiplerle ilgili yol gösterici bir yazın ortaya koymuştur. Bölümün devamında Orff-Schulwerk çalgıları olarak nitelendirilmiş çalgı türleri detaylı olarak ele alınmıştır. Yazar, Orff'un ucuz ve kalitesiz çalgıları çocuklarla buluşturmamayı hedef edindiğini, kötü ses kalitesinin çocuklar için sağlıklı olamayacağını düşündüğünü aktarmıştır. Bu doğrultuda kullanılan çalgı gruplarını şöyle aktarmıştır: Perdesiz Vurmalı Çalgılar, Perdeli Vurmalı Çalgılar, Blok Flüt, Beden Perküsyonu, Telli Çalgılar ve Piyano. Yaratıcının bir ürünü olan doğaçlamaya da bu bölümde yer verilmiştir. Aslında Orff-Schulwerk'in doğaçlamayı belli kurallar üzerine kurduğu görülmektedir. Örneğin, çocuklar elinde olmadan kendi kendilerine müzik cümleleri kurabilir ancak bu cümlelerin kendi içinde uyumlu olabilmeleri duyum açısından önemli olduğu görüşündedir. Bu noktada nota öğretimi önem kazanmaktadır. Yazarın bu bölüm içerisinde belirttiği önemli kurallar da yer almaktadır. Bölümün önemli bir kısmı da grup dersleridir. Orff-Schulwerk için özel bir yetenek, engel veya belirli bir yaş grubu arasında ayırım gözetmeksizin herkes için aktif ve yaratıcı bir müzik eğitimi önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır. Yazarın aktarımına göre çocuklar sadece öğretmenlerinden eğitim almazlar ayrıca birbirlerinden çok şey öğrenirler. Bu noktada, birbirlerinden olumlu yönde etkilenmeleri için grup içerisinde dağılımı, üstlenecekleri rolleri, müzikal materyalleri gruptaki bireylerin yeteneklerine göre paylaşım yapmak hem etkileşim açısından hem de çocukların özgüveninin yerine gelmesinde önemli bir rol oynadığı aktarılmıştır.

Orff-Schulwerk'in notaya bağlı kalmadan yaratıcılık, hareket ve doğaçlamanın birleşme durumu olarak kendini adlandırmasına rağmen yol gösterici olmak adına yayımlanan ilk iki kitabından bir model oluşturma yoluna gittiği aktarılmaktadır. Kitaplarda basit yazılmış eserler, oyunlar ve notaya dökülmüş eserler olduğu, bu doğrultuda insanlara yol gösterici olabilmeyi hedeflediği belirtilmiştir. Ancak Orff metodunun doğasında "bağlı kalmak" olmadığından bu durum, kitaplara ve yazılan eserlere bağlı olma izlenimi yaratıp Orff'u rahatsız ettiği aktarılmıştır. Bu yazılan parçalar, notaya dökülen eserler öğretmenlere yapacakları yeniliklerde sadece bir yol gösterici olması hedeflemiştir. Böylelikle

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

bir eğitimde olması gereken özelliklerden en önemlisi yenilikçi ve yaratıcı olması, karşısına çıkabilecek her durumda pedagojik kararlar alabilmesi; analiz gücü yüksek, eleştirel düşünmeyi kendine özellik edinmiş proaktif yapıda olması davranışları kazandırmak olduğu aktarılmıştır. Yazar, bir eğitimde olabilecek özellikleri derinlemesine incelemiştir ve bu bölümde eğitimlere yol göstermiştir.

Bölüm 6: Elementer Müziğin Aktarımı – Öğretim İlkeleri

Altıncı bölüm, Elementer Müziğin Aktarımı – Öğretim İlkeleri adını taşıyıp “Hedefler, Öğrenme Alanları, Metodik İlkeler, Ders Planlama Kılavuzu, Ders Sürecinin Organizasyonu” başlıkları altında ele alınmıştır. Orff-Schulwerk’in pedagojik öğeleri ve öğretim unsurları ortaya konmuş ve bunun sonucunda ders hazırlama sürecinde ve dersin uygulanması sırasında göz önünde bulundurulması gereken noktalardan ayrıntılı bir biçimde söz edilmiştir.

“Hedefler” başlığına göre Orff-Schulwerk’in öncelikle ulaşmak istediği hedefler müzik, dans ve doğaçlama ile ilgili olduğu görülmektedir. Orff’a göre öncelikle çocuğun müzik ve dansa karşı ilgisini uyandırmak önem taşımakta olup çocukların tüm duyusuna hitap etmek ve devamında çocuğun aktif katılımını sağlayabilmenin önemi anlaşılmaktadır. Çocuklar, kendi müzik cümlelerini zenginleştirebilmeleri ve kendi kültürleriyle karşılaştırma yapabilmeleri için çeşitli kültürlerle ait müzik ve dans bilgisine sahip olmalıdır. Bu bağlamda bilgileriyle müzik ve dans kompoze edebilmeleri sayesinde müzik terimlerine hâkim olmasının önemine değinilmiştir.

“Öğrenme Alanları” başlığına göre Orff-Schulwerk’in odaklandığı sekiz temel öğrenme alanı vardır. Orff-Schulwerk’in pedagojik yaklaşımına göre bireysel farklılıklar vardır ve her bireyin potansiyeli çeşitli alanlarla geliştirilebilir. Bunu için de Kotzian’ın, her bir öğrenme alanının ayrı ayrı üzerinde durduğu görülmektedir

“Konuşma” öğrenme alanında Orff ve Keetman’a göre hem ritmik hem de melodik konuşma egzersizleri tüm müzikal uygulamalarının başında geldiği aktarılmaktadır. Bu nedenle isimler, seslenmeler, hecelemeler, tekerlemeler, sayımacalar, atasözleri, bilmeceler ve bir anlam ifade etmeyen, hayal ürünü

kelimeler ve dörtlükler, Orff-Schulwerk Çocuklar için Müzik serisinin elementer stiline çekirdeğini oluşturduğu bu alanda ifade edilmiştir. Ayrıca yazarın, “Konuşma” öğrenme alanını, Artikülasyon ve Konuşma Egzersizleri, Ritmik Egzersizler, Konuşmayı Biçimlendirme alt konularını kapsayan başlıklarla da incelediği görülmektedir.

İkinci öğrenme alanı olan “Şarkı Söyleme”de yazar, çocukların duydukları şeyleri taklit etmeleri ve kendi sesleriyle serbest denemeler yaparak şarkı söylemelerini, Orff-Schulwerk’in dikkate aldığını belirtmektedir. Bu öğrenme alanında da Nefes Egzersizleri, Müzik Kulağını Geliştirmek için Yapılan Egzersizler, Melodiler Yaratmak, Hareket Oyunları ve Danslar, Şarkı Repertuarı alt başlıklarında belirttiği aktivite ve egzersizler üzerinde durmaktadır.

Üçüncü öğrenme alanı “Enstrüman Çalma”da yazar, konuşma ve şarkı söylemeye dayalı tüm aktiviteler, oyunlar ve egzersizler enstrümanlara aktarılmaktadır demiştir. Orff çalgılarının görece her yaşta çocuğun rahatlıkla çalabileceği, basitçe vurma, sallama gibi hareketlerle anında ses üretmesi çocukların kendilerini iyi ifade edebilmelerine olanak sağladığından çocuklarda müzik yapmaya dair ilgi ve merak uyanacağı, onların gruba katılmalarını sağlayacağı ve çocukların kendi yeteneklerine dair güven duyacaklarını aktarmıştır. Yazar bu öğrenme alanını, Tını Kalitesi ve Çalım Teknikleri, Topluluk Müziği, Ritmik ve Melodik Egzersizler ve Doğaçlama alt başlıkları ile irdelemektedir.

Dördüncü öğrenme alanı olan “Hareket ve Dans” incelendiğinde, hareket ve dansın Orff-Schulwerk’in temel bileşeni olduğu belirtilmektedir. Burada hedefin, hareket ve dans aracılığıyla bedensel farkındalığı artırmak, duyguları, izlenimleri ve edinilen deneyimleri organize ederek bunları müzikal ifadeye aktarabilmeye yardımcı olmak olduğu aktarılmaktadır. Burada ilk olarak çocuğun bedensel farkındalığı olması önemli görülmüş, örneğin eğilme, kıvrılma, esneme, dönme gibi hareketler sonucunda çocuğun kas fonksiyonlarını daha iyi tanıması hedeflenmiştir. Burada bir diğer önemli alt başlığın “kulak eğitimi” olduğu dikkat çekmektedir çünkü Orff-Schulwerk’in doğrudan müzik kulağını geliştirmeye

“Orff-Schulwerk Elementer Müzik Ve Hareket Pedagojisinin Temelleri” Kitap İncelemesi

yönelik ders süreçlerini de içerdiği aktarılmaktadır. Önemli bir nokta, müzik kulağını geliştirmede ilk hedef, çocuğun tınıları ayırt etmesi olarak belirtilmektedir.

“Metodik İlkeler” başlığında aktarılan, Orff-Schulwerk’e göre tek yönlü ve sabit bir metot yerine öğretmenler tarafından öğrencinin bireysel farklılığına göre bir araya getirilmiş uyumlu ve etkili modeller ya da güzergâhlar önerildiğidir. Bu başlık içinde Öğretim Metotları ile Orff-Schulwerk- Çocuklar İçin Müzik’in Metodik İlkeleri yer almaktadır. “Ders Planlama Kılavuzu” başlığında öğretmenin ders planlama aşamasında merkezde yer alacak bir yapısal model ve bu model için odaklanılması gereken sorular ifade edilmektedir. Bu alt başlık, Hedefler, İçerik, Temasal İçerik, metotlar, Araçlar ve Zaman Planlaması başlıklarını içermektedir.

Bölümün son başlığı olan “Ders Sürecinin Organizasyonu”nda yazar, bu sürecin birbirine dinamik ve esnek olan aşamalarla bağlanması gerektiğinden söz etmektedir. Bu aşamaları Ders Aşamaları Modeli olarak adlandırmış ve sabit bir sıralama olarak kabul edilmemesi gerektiğini belirterek şu şekilde sıralamıştır: Hazırlık Aşaması, Temaya Giriş Aşaması, Ayrıntılandırma Aşaması, Sanatsal Biçimlendirme Aşaması, Sunum Aşaması ile Değerlendirme ve Geri Bildirim.

Bölüm 7: Orff-Schulwerk’in Bugünü ve Geleceği

Kotzian, yedinci bölüm olan “Orff-Schulwerk’in Bugünü ve Geleceği” başlığı altında Orff-Schulwerk’in ele aldığı uygulamanın gelişimini ve yayılımını sürdürürebilmek için farklı kuruluşlarla devam ettiğinden bahsetmektedir. Uluslararası Orff-Schulwerk Forum Salzburg, 1983 yılında kurulmuş ve o günden bugüne Orff-Schulwerk çalışmaları yapan ülkeler arasındaki deneyim alışverişi sağlaması amacıyla yılda iki defa yayımlanan, önceki adıyla “Orff-Schulwerk Informationen” sonraki adıyla “Orff-Schulwerk Heute” adlı derginin yayımlandığı belirtilmiştir. Carl Orff Vakfı, 1984 yılında kurulmuş olup o dönemden itibaren bu vakıf sayesinde sanatsal, eğitimsel ve entelektüel mirasın muhafaza edilmekte ve yayılmakta olduğu ifade edilmiştir. Orff Merkezi’nin (Orff Zentrum) akademik çalışmaları özellikle desteklemek ve etkinlikler düzenlemek amacıyla 1990 yılında Münih’te kurulmuş olduğu belirtilmiştir. Ek olarak 35’ten fazla ülkede

yaklaşık 45 Orff-Schulwerk derneğinin oluşuyla, düzenli aralıklarla gerçekleştirdikleri kurslarla kendi ülkelerindeki eğitimcilere elementer müzik ve hareket pedagojisi hakkında pratiklik kazandırmadan ve bu işleyişin bir gelenek olarak devam etmesinden bahsedilmektedir. Dijitalleşmenin getirdiği sosyokültürel değişimin de yansımalarının olduğu bir süreçten geçen Orff-Schulwerk'in Carl Orff'un belirttiği üzere, "elementer" kavramının her zaman yeni bir başlangıç anlamına geldiğini ve zamanın ötesinde olan bir teknik olmaya devam ettiğini vurgulaması, sürecin ihtiyaçlarını ve beklentilerinin içinde gelişebildiğini düşündürmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Çalışma genel olarak değerlendirildiğinde yazar, "Carl Orff", "Orff-Schulwerk yaklaşımı" ve "Elementer müzik ve hareket pedagojisi"ni dünden bugüne tüm yönleri ile incelemeye çalışmıştır. Bu kitapta belirlenen amacın hedef kitlenin beklentilerini karşılayacak nitelikte olduğu söylenebilir. Yazar belirlenen mevcut problemin çözümü için öğretmenlerin kendi derslerini amaca yönelik planlayabilmeleri, farklı pedagojik fikirleri ve yöntemleri tanımaları, ders sürecini eleştirel bir biçimde analiz edebilmeleri ve değerlendirebilmeleri için yaklaşımda bulunmuştur. Çalışmada 1930'dan 2016 yıllarına kadar geniş bir tarihsel çerçevede tarama yaparak toplamda 180 kaynak kullanılmıştır. Bunlardan 48'inin Orff-Schulwerk'in kurulumuna dair ve gelişimine kaynaklık gösteren ilk dönem uyarlamalarını içerdiği, 132 kaynağın ise daha güncel kaynaklardan oluştuğu görülmektedir. Yazarın önsözde belirttiği üzere bu kitabın ayrıca iki farklı dilde de yayımlanmış olması çalışmanın görünürlüğünü artırması açısından önemlidir. Kitabın alana önemli derecede katkı sağlayacağı ulusal ve uluslararası çevrede de değer göreceği düşünülmektedir.